СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 3. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 3. січня, 1929. VOL. XXXVIII. No. 2. Jersey City, N. J., Friday, January 3, 1930. THREE CENTS.

З НОВИМ РОКОМ ЗАЧНУТЬ ЩЕ БІЛЬШЕ ФОРСУВАТИ ПРОГИБІЦІЮ

ВАШИНГТОН, 2 січня. — Установлена президентом Гувером Комісія для форсовання законів виготовила звіт з своєї діяльности. Комісія не каже нічого, ні доброго ні злого, про закон Волстеда. Вона уважає його частиною конституції й приймає таким, яким він є, заявляючися за його виконання, себто за дальше форсовання прогибіції.

Найбільшу трудність справляє комісії промисловий алькоголь, бо із за нього діються численні надужиття.

ТИСЯЧІ ВІДВІДУЮТЬ БІЛИЙ ДІМ.

ВАШИНГТОН, 2 січня. — Президент Гувер привитався вчора з 6,300 людьми, котрі прийшли зложити президентови і Миссис Гувер новорічні желання. Звичай складання тих желань є давний, бо повстав ще за часів Джана Едемса, другого президента Злучених Держав.

Білий Дім відвідали рівнож і дипломатичні представники чужинецьких держав на чолі з британським амбасадором, сер Езме Говардом, як деканом. Дипльомати були повбирані в кольорові парадні уніформи. Тільки одна зайшла зміна. Не було німецьких і австрійських дипльоматів давного типу. Їх уніформи були найбільш парадні, коли вони заступали цісарів. Вчора явилися вони в цивільнім убранню. Не було рівнож і заступників Росії, котрі бувало пишалися своїми пестрими одягами.

ЖЕРТВИ АЛЬКОГОЛЮ.

НЮ ЙОРК, 2 січня. — Наразі донесено поліції про три випадки смерти від новорічного алькоголю. По шпиталях лежить 79 небезпечно затроєних алькоголем, тому ще не знати, скільки буде новорічних жертв муншайну.

ВИРАТУВАЛИ ВНУКІВ, А САМІ ЗГОРІЛИ.

ГЕКЕНСЕК (Ню Джерзи), 2 січня. — Леонард Кирбі й його жінка, натішившися своїми малими внуками, котрі приїхали з Ню Йорку на Новий Рік, поклали їх спати. Нараз зауважили огонь в будинку. Побігли нагору й спустили діти на подвіря, але самі вже не встигли вирятуватися і згоріли.

СОЦІЯЛЬНІ РЕФОРМИ РУЗВЕЛТА.

НЕ ЗРОБИЛИ ВРАЖІННЯ НА РЕПУБЛИКАНАХ, КОТРІ ДРІМАЛИ, АБО ПОХИТУВАЛИ ГОЛОВАМИ.

ОЛБАНІ, 2 січня. — Ґовернор нюйорського стейту виголосив перед стейтовими сенаторами й послами новорічну бесіду, в якій апелював до републиканців, взиваючи їх до згоди і співпраці. Та це не тронуло републиканців.

Між иншим говорив Рузвелт про потребу певних соціяльних реформ. Піднїс такі справи як запомоги на случай хороби, „дійсний" осьми-годинний день праці для жінок і молодших, мінімум заробітної платні і справу інджонкшен.

ГРАЄ ВІД 32 ЛІТ.

ВАШИНГТОН, 2 січня. — Капітан Тейлор Брензон, дірігент військової капелі, грає з своєю бандою перед Білим Домом вже від 32 літ кождого року на Новий Рік.

ГОТОВІ ЗНАЙТИ ЛІК НА СУХОТИ.

ДІ МОЙН (Айова), 2 січня. — Д-р Вилієм Чарлз Гвайт доніс Американському Товариству для піднесення науки, що він знайшов цукрову субстанцію, яку витворюють туберкулічні бактерії, а яка переносить туберкулічні бакцилі до людських клітин. Цей винахід важний тому, що тепер будуть знати, що треба знайти спосіб на знищення цукрової субстанції, а тимсамим знищиться і сухоти.

НОВОРІЧНА СТРІЛЯНИНА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 2 січня. — Новорічна стрілянина для забавки була причиною смерти Доміника Фуари, котрого поцілила куля з якоїсь пістолі. Двоє дітей смертельно ранених відвезено до шпиталю.

ІМПОРТ ПЕРЕВИЩАЄ ЕКСПОРТ.

АЛЕ ТІЛЬКИ ПРОЦЕНТОВО, КОЛИ БРАТИ ДАВНІ РОКИ ПІД УВАГУ.

ВАШИНГТОН, 2 січня. — Департамент торговлі подає звіт щодо експорту й імпорту за послідний рік. З нього виходить, що з Америки експортовано товарів на суму $5,300,-000,000. До Америки ввезено сировців і люксусових товарів на $4,450,000,000. В порівнанню з минулим роком зріс імпорт на 8%, а експорт на 3%.

Найбільше вивозять автомобілів. В останнім році вивезено їх на суму $600,000,000. Далі йде сира бавовна.

ПЕРЕЛЕТІЛИ 16,000,000 МИЛЬ.

ВАШИНГТОН, 2 січня. — Летництво поступає. В останнім році перелетіли американські летуни в Америці понад 16,000,000 миль, себто понад 5,000,000 миль більше як минулого року. За останній рік перевезли американські літаки 85,000 подорожних.

БЕЗРОБІТТЯ ЗМЕНШИТЬСЯ.

ВАШИНГТОН, 2 січня. — З департаменту праці подають, що економічні вигляди є добрі та що треба надіятися, що в найближчім часі безробіття буде зредуковане до мінімум. Найкраще під тим оглядом виглядає справа в стейті Ню Джерзи.

ЗАКІНЧИЛИ ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНҐРЕС.

МАНАГВА, 2 січня. — Тут закінчився Евхаристичний Конгрес для країв Середущої Америки. На закінченню було 50,000 вірних. Епископи прибули на конгрес літаками, бо інакше годі було прибути на час.

ГР.-КАТ. ПАРОХ КИЇВА НА ЗАСЛАННЮ.

Як довідуємося, чрезвичайка арештувала грек.-кат. пароха Києва, о. В. Щепанюка. Його вивезено на Соловецькі острови.

НА ПОЛЬСЬКІЙ СЛУЖБІ.

Дня 26 XI. 1929. приїхав о. декан Василь Пилипчук на деканальну візитацію парохії Баличі зарічні й поступив до школи, щоби в ній перевести візитацію науки религії. Управитель школи, Українець Іван Надяк, не позволив вести візитації, кажучи: „Я ксендза не знам, прошем о леґітимацєм. Не позвалям". Цікаво, чи цей учительський тип і до свойого інспектора говорить: Не позвалям?

КАРА СМЕРТИ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

В цілій Фінляндії відбуваються тепер численні збори проти численних арештів і засудів смерти на Радянщині. В місті Лапус на вічу, де було біля 6,000 осіб, ухвалено карати смертю за приналежність до комуністичної партії. Цього змісту меморіяв передано Раді Міністрів.

НАСЕЛЕННЯ ФРАНЦІЇ МЕНШАЄ.

У французькім парляменті говорили недавно над питанням населення, яке зменшилося від 1911 року о 2.2 міліона. Річно вмирає тепер у Франції 165 тисяч людей. Посол Лямбер домагався асиміляції чужинців на взір Злучених Держав, бо у Франції є вже цілі польські та італійські села.

ЛАТВІЙСЬКИЙ СОЙМ ПРОТИ ВЕЛИКИХ ВИДАТКІВ НА ВІЙСЬКО.

Латвійський сойм приняв внесок соціял-демократів, який був спрямований проти міністра війни з причини надто великих видатків на військо. Супроти цього латвійський міністер війни Озольс подався до димісії.

ЗАБИВ СОКИРОЮ 7 ОСІБ.

З Познаня доносять про страшне вбивство в родині господаря Конечного в Перущицях, плешевського повіту. Чеслав Конечни хотів оженитися з сестрою вчителя Шурми в Перущицях, але на це не хотіла погодитися його рідня. Конечни відгрожувався і в ночі, коли родина спала, сокирою відрубав голови спершу своїй 48-літній матері, а відтак вбив чотирох своїх братів і дві сестри. Звиродного вбийника арештовано.

ЦИГАНСЬКА АРМІЯ.

На останньому засіданню румунського парляменту говорив професор Йорга. Він осудив організацію і стан румунської армії. На випадок війни армія ця, сказав Йорга, не видержалаби натиску противника з причини ніякомного вишколення та лихого заосмотрення. При цій нагоді проф. Йорга згадав теж про малу вартість військових союзів, які Румунія заключила з іншими державами. Ці союзи назвав він паперовими союзами.

ПОШУКУЄМО 21 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ЛУДЛОВ, МЕСЕЧУСЕТС, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

І МИ ДОКЛАДАЄМО СВОЮ ЦЕГОЛКУ ДО ТОЇ ВЕЛИЧАВОЇ БУДІВЛІ, ЯКА ПИШАТИМЕТЬСЯ У НАШІМ ЛЬВОВІ Й ЯКА ЗВАТИМЕТЬСЯ ДОМОМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ПОБУДОВАНИМ ЖЕРТВЕННІСТЮ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

І МИ НЕТЕРПЕЛИВО ЖДЕМО ТОЇ ХВИЛІ, КОЛИ У ТІМ ЛЬВОВІ, ЯКИЙ БУВ СВІДКОМ ВЕЛИЧНИХ ЛИСТОПАДОВИХ ДНІВ, БУДЕ ПОБУДОВАНИЙ ДІМ ДЛЯ ТИХ ІНВАЛІДІВ, КОТРІ СТАНУЛИ В ОБОРОНІ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА.

В НАДІЇ, ЩО ВЖЕ ПЕВНО ЗГОЛОСИЛИСЯ ДАЛЬШІ СТОДОЛЯРОВІ ЖЕРТВОДАВЦІ, ПЕРЕСИЛАЄМО НАШУ ЛЕПТУ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE

P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

НОВА ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКА ЗМОВА.

„Н. Вінер Журнал" повідомляє з Москви, що ДПУ викрило у Баку велику протибольшевицьку організацію, яка мала на меті підготовити переворот на терені радянських републик. Ця організація вбила кількох визначних комуністів, між ними кількох членів ДПУ, та вела також шпіонську акцію. За приналежність до цеї організації арештовано старшину большевицької кінноти, Мортусаєва, та кілька його прихильників. Взагалі в Баку арештовано 22 особи, які будуть поставлені перед суд. Панує переконання, що з усіх арештованих 10 осіб буде засуджених на кару смерти.

ЗАКІНЧЕННЯ СУМНОЇ ІСТОРІЇ В ЖАБЧУ.

Польська влада остаточно розвязала спір між православними і новітними уніятами за церкву в Жабчу, луцького повіту, на Волині. Церкву признано православним і це церковні будинки осталися в руках „рджондових" уніятів.

Дня 24. листопада 1929 відбулося посвячення церкви в Жабчу. Це жабчанське свято стягнуло кільканацять священиків і кілька тисяч народу з ближчих і навіть дальших місцевостей. Скількість учасників свята обраховують на 5000. Урочистість посвячення збільшила пасхальна Служба Божа, на що дав дозвіл митрополит Діонізій. В це небуденне свято Жабча лунало в церкві могутнє: „Христос Воскрес". Радість населення годі описати!

На посвяченню церкви Жабчанці запросили посла д-ра Ст. Біляка з Українського Клюбу, який, з доручення Української Парляментарної Репрезентації був у Жабчу в тому часі, коли боротьба за церкву дійшла була до найбільшого напруження, а приїсланві були замкнені в церкві. Промову посла Біляка приняли присутні з великим одушевленням і через нього заявили Українському Національно-Демократичному Обєднанню й Українській Парляментарній Репрезентації за оборону прав православної церкви на Волині. Зокрема передали свою подяку священики. Треба підкреслити, що в останніх часах голос священиків на Волині стає щораз більше співзвучний з голосом цілого народу, що в будучому запевнює для Волині свої до-

В ЦИГАНСЬКІМ ЦАРСТВІ НЕМА СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Румунський міністер торговлі і промислу, А. Влад, говорячи з журналістами сказав між иншим: „У нас забагато законів, мало законности, а майже взагалі нема справедливости".

НЕЗНАНИЙ АЛЬФАБЕТ.

У Рас Ганра біля Караму в землі Сомалів відкрито новий альфабет. Археольогічна місія найшла при розкопках двананцять пергаментів і бронзових таблиць, яких старість оцінено на приблизно 3000 літ. Пергаменти й таблиці записані незнаним доси письмом, яке має 25 ріжних характерів.

ЗАВІЩАННЯ БАЙРОНА ПРОДАНЕ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

Оригінальне завіщання одного з найбільших англійських поетів, лорда Байрона, продано в Лондоні на ліцитації багатому купцеві за суму 600 долярів.

ВУЛЬКАН НА КАВКАЗІ.

На Кавказі, 80 км. від міста Баку, вибух вулькан та став викидати попіл і полумя 100 метрів високо.

Є це найближчий до України вулькан, бо від Баку до границь Кубанської области не дальше, як з Перемишля до Києва.

бої наслідки. („Діло").

СПОМИНИ МАРШАЛА ФОША.

Вийшов новий том „Споминів маршала Фоша від битви під Марною до окупації Поруря". Ці спомини видані під редакцією маршалка Раймонда Реруаї і вже перекладені на німецьку мову. У споминах маршалок Фош признається, що він обняв команду над всіми арміями держав Антанти з ініціятиви Англії. Ця концентрація кермування всіми арміями в руках одиниці мала більше психольогічне значіння ніж фактичне. Але вже 1914 р. впливи Фоша на армії були більші, як впливи королів. Тале, що вдалося Фошові у кермуванні арміями, було його невдачею в очах Клеманса, бо Клемансо все був тої думки, що Фош занадто щадить американських військами. натомість Фош ставався переконати Клеманса, що Американці ще дуже недосвідчене у війні військо і що ними можна покористуватись тільки дуже обережно. Фош висловлює думку, що Антанта могла закінчити подібний мир вже в 1917 р., але це бувби мир, у якім найбільше булаб скористала морально і матеріяльно тільки Америка, тому треба було продовжувати війну до кінця 1918 р. Росія 1917 р. вже не була здібна до війни, а Румунія взагалі не уявляла собою ніякої сили, тому мир був можливий 1917 р. Німеччина програла війну не тільки через матеріяльну скруту у краю та меншу численність військ, але й через те, що її головна команда складалася зі слабших духом і менше здібних одиниць, як головні команди держав Антанти. Але Фош признає, що після битви над Марною, ситуація була така погана, що, колиб Німці були про це знали і не виконали відвороту ще кілька днів, то Німеччина була би може побідила і битва над Марною тільки через непорозуміння не скінчилася для Франції катастрофою. Фош доказує, що одиноком запорукою мира є сильна армія, далі висловлюється дуже скептично про вартість і впливи Союза Народів та намагається переконати читачів, що добробут та мир в Европі можливий тільки тоді, як Европа стоятиме під гегемонією Франції.

ІНДУСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ КОНГРЕС ЗА ПОВНУ САМОСТІЙНІСТЬ ІНДІЇ

РІВНОЧАСНО ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ РАДИКАЛЬНИХ РЕВОЛЮЦІЙНИХ МЕТОД.

ЛАГОР, Індія, 2. січня. — Всеіндуський Націоналістичний Конгрес ухвалив резолюцію, в якій домагається повної самостійности Індії від Англії.

Скрайні ліві, переважно зложені з молоді, справили крикливу демонстрацію, підчас котрої повівали червоними прапорами. В своїй промові проти комуністів націоналістичний провідник Ганді виступив проти одиничних революційних виступів, вказуючи, що навіть комуністична програма признає тільки масові революційні виступи.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД НЕ ПРОЯВЛЯЄ ЗАНЕПОКОЄННЯ ІНДУСЬКИМ РУХОМ.

ДУМАЄ, ЩО АНГЛІЙСЬКА ЗАЛОГА ВИСТАРЧАЄ.

ЛОНДОН, 2. січня. — Англійський уряд запевняє, що йому нічого боятися індуського націоналістичного руху. На його думку конгрес націоналістів не представляє великої маси народа Індії, бо Індуси в більшости анальфабети, які цілком не знають про національний рух.

На думку англійського уряду Англії навіть не треба збільшувати військової залоги в Індії. Англія має в Індії тепер 165,000 війська, а то 45,000 Англійців та 120,000 самих таки Індусів. Більшість сих військ стоїть на границі, але вразі потреби можна їх кинути в центр. Англія рахує на ненависть 60 мілїонів музулманів до Індусів.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ МАТИ ГАРАНТІЇ.

ДОПЕРВА ПОТІМ ГОТОВА ОБМЕЖУВАТИ СВОЮ ФЛЬОТУ.

ПАРИЖ, 2. січня. — Урядники французького міністерства заграничних справ пояснюють докладніше становище Франції супроти конференції про обмеження морських зорушень.

Франція буде готова на обмеження фльоти доперва тоді, як держави дадуть їй гарантії ненарушимости границь й інтересів. Відноситься се передовсім до інтересів Франції на Середземному морю.

ПОЛЬЩА МАЄ НАРЕШТІ НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ.

ПІЛСУДСЬКИЙ ВСЕ ТАКИ ПРИ ВЛАДІ.

ВАРШАВА, 2. січня. — Польща дістала новий кабінет міністрів. Премієром міністрів став знова Бартель, котрий зрезиґнував був зі свого уряду який рік тому.

Всі міністри се приятелі Пілсудського. В той спосіб Пілсудський далі остався фактичним диктатором краю, хоч на верха нібито править парлямент та президент.

З кабінету далі невдоволені всі, крім партії Пілсудського. Навіть соціялісти ворогують проти нього, бо теку міністра праці дістав у кабінеті один „пулковнік", відомий зі своєї ворожнечі до соціялістів. З огляду на те соціялісти збираються переперти проти сього міністра при найближчій нагоді резолюцію недовіря; та й се ледви чи їм удасться, бо їх не піпруть инші партії, з котрих кожда має якогось противника в кабінеті, але котрі разом не ворогують з ним і тимсамим не можуть обєднатися проти одної особи.

СТРАШНА НОВОРІЧНА ПОДІЯ В ШКОТІЇ.

ПЕЙСЛІ (Шкотія), 2 січня. — З нагоди Нового Року відбувалася тут в одному кінотеатрі вистава рухомих образків для дітей. Ціла галя була наповнена дрібною дітворою. Підчас представлення нагло занявся звій целюлойду, на якому відбивається образки. Оператор машини схопив звій та мимо великої небезпеки для себе виніс його до вікна й викинув на вулицю. Театрови не грозила вже ніяка небезпека від пожару. Але за той час від горіючого звою вийшло богато гризучого диму, що наповнив цілу галю. Діти злякалися та стали втікати.

Далі настала поляка, яка звичайно страшніша від всякого пожару. Діти здушилися при всіх виходах. Коли котра дитина впала під ноги товпи, її стратовано на смерть. Найстрашніші сцени діялися на сходах. Том діточі трупи лежали на кілька стіп завгрубшки.

Досі добуто з театру 72 трупи. Величезну масу дітей, тяжко покалічених, відставлено до шпиталів. Лікарі думають, що число жертв ще далі зросте.

ЦІКАВІ ВИКОПАЛИЩА.

ПАРИЖ, 2 січня. — У місцевости Ріо Мартін, коло Тетуана, в Мароку, знайдено скаменілий кістяк потвори так званого „діносаврa". Кістяк має 38 стіп довжини та 8 стіп ширини.

Викопалище уважають дуже важним відкриттям для встановлення віку північно-африканської суші. Кістяк мусить мати що найменше 300,000 літ. На студіовання кістяка вибирається з Еспанії спеціяльна наукова комісія.

АРАБИ ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ДО ЗЕМЛЯКІВ В АМЕРИЦІ ЗА ПОМІЧЮ

ЛОНДОН, 2 січня. — До місцевого дневника „Дейлі Мейл" телеграфують з Єрусалиму, що Араби висилають до Америки делегацію, на чолі котрої стоїть Емір Адель Арслям, а котра має на цілі закликати американських Арабів помагати рідному краєви.

Делегація має переконувати Арабів вертати в рідний край та помагати відбудовувати Палестину модерними способами. Котрі Араби це захотіли би вертати в рідний край, ті мали би помагати рідному краєви грішми.

Рівночасно Араби висилають ще одну делегацію в Англію. Ся делегація має спеціяльно на цілі побороювати сіоністичну пропаганду в Англії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗ БОРОТЬБИ НЕМА ПРАВ

Процес проти заступників шерифа в Маріоні покінчився скандалом. Інакше не можна назвати висліду процесу, котрий мав найти виновників за вбийство 6 страйкарів та покалічене двацяти инших робітників, яке скоїлося 2. жовтня. За се вбийство поставлено спершу на суд 16 заступників шерифа. Половину з них звільнив суддя на самому вступі процесу, а другу половину признав невинною суд присяжних. У сей спосіб скоїлося вбийство шістьох робітників, а виновників убийства не найдено.

Слушно мігби тепер дехто спитати: невжеж у Норт Каролайні вільно вбивати робітників? Невжеж у Норт Каролайні хто вбиває страйкара, не буде караний? Невжеж у Норт Каролайні нема права захорони життя для робітника?

Ні, в Норт Каролайні є закони про захорону життя кождого горожанина, чи він робітник чи капіталіст, фармер чи купець. Норт-каролайнська конституція ґарантує кождому мешканцеви стейту захорону не тільки його життя, але його маєтку та його умов з другими людьми.

Коли так, то хібаж робітник у Норт Каролайні винятий зпід права? Хіба як робітник, невдоволений умовами праці, виходить на страйк, то він переміняється в якогось дикого звіра, в щось в роді скаженої собаки, яку кождий може вбити безкарно, хто тільки подибле? Хіба таке заключення можна зробити з того, що в Норт Каролайні є конституція й закони про захорону життя всіх людий, а робітників-страйкарів убивають громадно й ніхто за те не відповідає.

Американський Союз Горожанських Свобід підносить сю справу й каже, що в Норт Каролайні права людини не мають пошанівку, о скільки ходить о робітників, та ще страйкуючих робітників, бо робітники там не зорганізовані й зорганізованою силою не виступили в обороні своїх законних прав. Инчими словами, сама конституційна ґарантія не вистарчає. Конституція се тільки право на папери. Щоби мати конституцію в життю, треба проявити силу й зорганізовано виступити за своє право. Певна річ, що богато людий боїться боротьби. Богато людий волить бути рабами, аби тільки мати спокій. Богато рабів думає викрутитися хитрістю: вони будуть сидіти тихо та ждати, поки другі їм права не здобудуть. Але все, що здорове, піде до зорганізованої боротьби. Ся боротьба може коштувати жертви, гроші, час, терпіння, алеж бо без того нема можности здобути в життю навіть тих прав, що признані на папери.

ГРА В КАБІНЕТНУ КРІЗУ

Польська гра в кабінетну крізу нарешті скінчилася, як і треба було чекати, лише невеличкою зміною декорацій та дієвих осіб на других ролях. Герой же польської драми, Пілсудський, залишився на свойому становищу головного трагіка. Обурення сойму й почуття образи у маршалка Дашинського поволі улягглося й старі друзі та недавні вороги й знову друзі, Пілсудський та Дашинський, будуть далі грати свої головні ролі. Один з них маршалком парляменту буде натягати на себе ще не раз тоґу оборонця прав парляменту, а другий буде грати свою ролю головного траґіка й диктатора Польщі. Ось властиво чим скінчилася кріза правительства в Польщі, яка повстала ізза конфлікту між Дашинським та Пілсудським.

Треба признати, що нічого не змінилося, бо головний виновник крізи, Пілсудський, далі лишився при владі й буде переводити свою диктаторську політику так, як він її веде вже довший час. Навіть більше того: треба сподіватися, що він нарешті досягне свого й змінить конституцію Польщі в бажаному для нього напрямку. Властиво конституція Польщі вже змінена з того часу, як Пілсудський захопив владу в свої руки по травневім перевороті. Вже з того часу польський сойм став лише говорильнею, котра ухвалює ті закони, які бажані лише Пілсудському, та своїм авторітетом прикриває самоуправство Пілсудського. Фактично конституція Польщі давно вже змінена й тепер лишилося лише оформити цю зміну відповідним законом. Що й доконає сойм на вимогу „нового" правительства.

Всі політичні крізи та ріжні нелади в державному життю Польщі головним своїм жерелом мають ні ту чи іншу форму влади, ні той чи инший склад правительства, а вони лежать в основі польської державної політики, яка диктується їй непомірним захопленням чужих земель. Постійна окупація величезних просторів українських, литовських, білоруських і німецьких земель змушують Польщу тримати там велику окупаційну армію, непомірно кольосальні кадри поліції та жандармерії, своїх окупаційних урядників, підтримувати польську кольонізацію тих земель, підтримувати польську економічну експанзію, далі ріжні польські патріотичні товариства, орґанізації, пусті школи й т. д. Все це потрібує кольосальних коштів і вяже державі свободу рухів у зовнішній та внутрішній політиці, відтягає увагу держави від центру своїх етноґрафічних земель. Всаджуючи кольосальні гроші та енергію на свої „креси", Польща обезкровлює свій центр, обезкровлює властиво сама себе.

Колиб ще її зусилля польонізувати „креси" давали позитивні наслідки, то це ще булоб деякою компенсацією для держави, але на „кресах" зростає все більше ненависть до Польщі, пригноблені нею народности все більше консолідуються, усвідомлюються, все більше виробляють та скріплюють національну відпорність і в тяжких обставинах політичного та економічного гнету ростуть в свою національну силу. Це польські патріоти бачать і розуміють, яка страшна небезпека польській державности криється в її „кресах". Вони стараються знайти вихід з цієї небезпеки й, звичайно, не знаходять його, бо шукають увесь час в межах польського імперіялізму. Таке життя держави творить постійний неспокій і нервовість державної влади, що завжди буде викликати одну крізу за другою так довго, як довго вона буде посідати чужі землі, які загарбала, користуючись тимчасовою слабістю своїх сусідів.

Тому в Польщі не може бути так довго справжньої зміни польського правительства, а особливо його політики, як довго вона не змінить свого відношення до земель тих народностей, які вона загарбала. Але послабити свої переслідування та свій національний і політичний терор на тих землях вона боїться таксамо, як своєї власної смерти, бо всеж вірить ще в силу гнету й що зуміє зденаціоналізувати й спольщити ті народи, яких не змогли проковтнути на протязі довгих соток років сильніші від Польщі держави. Тому, роблючи „зміну" правительства, Польща тримається „сильної влади" Пілсудського, як потопаючий дошки. Цей страх за Польщу, страх за майбутність „великої" польської держави змусив навіть вразливий польський гонор Дашинського скоритися обставинам і признати далі можливою для себе співпрацю з тим диктатором, який назвав його прилюдно дурнем. З великої хмари й гучного грому випав дуже малий і мало корисний дощ. Ось такий увесь зміст останньої крізи польського правительства, яка ще неераз буде повторюватися, поки зовнішні та внутрішні чинники нарешті не переведуть потрібної реорґанізації всієї польської держави. Час та льоґічний хід історичних подій раніше чи пізніше приведе до ревізії польських кордонів. Лише це буде поратунком для неї, як для національної держави в етноґрафічних межах, а не гра в кабінетні крізи.

ҐЕОҐРАФІЧНІ ЗМІНИ

„Ди Нешенел Джіоґрефик Сосайеті" видало з новим роком зіставлення щодо тих змін, які зайшли під ґеоґрафічним оглядом на протязі нового року. Ми бачимо, що вже один рік відграє велику ролю в історії народів. Ми бачимо далі, що ніщо не є стале, ніякі договори й ніякі окупації не є вічні, бо всьо підлягає змінам. Нема ще тільки змін, звязаних з Версальським договором і рішенням Ради Амбасадорів у справі поневолених Польщею українських земель. Але щодо договорів взагалі то можна завважати великі зміни. Тому саме перед часом виходять французькі війська з окупованих ними німецьких надренських міст.

Минулий рік приніс нове місто. Це є ВАТИКАН-МІСТО. Вправді не відновлено давної папської влади й її панування хочби над самим Римом, але створено місто, якого територіяльним сувереном являється папа.

Вирішено спір „ТАКНА-АРИКА", котрий малощо не довів до війни між Перу і Чіле. Спірну територію поділено між обі держави.

МАНДЖУРІЯ узнала верховну владу національного китайського уряду в Нанкінґ. Безпосередною причиною до цього була Східно-китайська залізниця, яку хотіло перебрати манджурське правительство під свій заряд і на свою власність, усуваючи большевицьких залізничників, наставлених Москвою. З того малощо не прийшло до війни між совітами і Манджурією. Тепер спір полагоджено в той спосіб, що відносно Східно-китайської залізниці всьо остало по давньому. Зайшли головно персональні зміни.

Велика Британія погодилася узнати ІРАК незалежною державою.

ЮГОСЛАВІЯ перемінилася з королівства Сербів, Хорватів і Словінців у диктатуру.

Полярний дослідник, заступник адмірала Бирд, прилучив до Злучених Держав відкриті ним землі над полудневим біґуном, названі „Земля Марії Бирд". Велика Британія зголошує одначе і свої права до цеї землі.

ЯПОНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ до Полудневої Америки зростає. Особливо богато прибуло японських іміґрантів до Бразилії в послідним році. В однім тільки стейті Сао Павльо живе їх тепер 60,000 осіб.

З НАДРЕНІЇ стягнено 25,000 жовнірів, котрі стояли там довгими літами для забезпечення претенсії аліянтів до Німеччини. З відходом анґлійських військ з міста Вісбаден не остався тепер на німецькій землі ні один анґлійський жовнір.

Мале королівство МОНАКО, котре живе з доходів, які стягають з грачів, що приїзджають до Монте Карльо грати в рулету і бакарата, перебуло малу революцію. „Піддані", а є їх дуже мало, не хотіли платити королеви податків, які наложив король, бо доходи з касина гри почали спадати. „Революція" була безкровна. Стало на тім, що піддані надалі не будуть платити податків.

ФРАНЦІЯ мала доволі клопотів з АЛЬЗАЦІЄЮ, яка опинившися під Францією, домагається автономії. Центральне правительство змушене було погодитися з тими доманяннями і Альзація таки добється свого.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ і КАНАДА підписали договір щодо використання водоспаду Ніяґари для створення електричної сили.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ призначили інжинірську комісію для означення шляху, по якім буде проведений водний канал у Нікараґві, який получить Караїбське море з Спокійним океаном.

ҐВАТЕМАЛЯ І ГОНДУРАС намагаються полагодити мирною дорогою спір за територію Ель Сінчадо.

Вячеслав Будзиновський.

ГЛУХМАН.

(Оповіданне).

(2)

Від тої днини минув тиждень і Василь не показався на очи. В неділю на громадському вигоні грали музики. Настя прийшла, як звичайно, але Василя між парубками не бачила. Пройшов ще один тиждень і Настя побачила Василя аж в неділю на музиках. Сидів на боці і дивився, як инші танцюють. Насті зробилося ніяково. Думала приступити до нього і забалакати, але соромилася. І боялася, бо не знала, що і як відповість їй. Сльози тиснулися їй до очий. Кинула музики і пустилася до села. Вже доходила до першої хати, коли за собою почула скорий хід. На хвилю в неї серце заніміло. Не сумнівалася, що то Василь здоганяє її. Ще пару кроків і... її серце трока не трісло з жалю й досади. Зрівнавшися з нею, Василь поздоровив її, але не пристав до неї. Пішов далі.

— Пропало! — подумала, стираючи сльозу, що котилася по лици.

— Ніщо не пропало! — додала по хвили голосно, випрямившися. — Не могло пропасти се, до чого цілком не йшло. Любити мене так, щоби зі мною аж оженитися, він цілком не любив. А се, що я йому сподобалася? Пусте! Котрому парубкови в селі я не подобалася?!

Її серце ще раз забило сильніше. Василь зупинився і стояв на дорозі, неначе дожидаючи її. Думала втечи, але ноги не послухали. Несли її далі, аж підійшла до Василя. Хотіла пройти попри нього, але також зупинилася, бо він забалакав до неї:

— Не втікай, Насте, бо коли на милування нема силування, то я... то я вже не буду тобі влазити в дорогу.

Настя, збентежена, не знала, що відповісти. Нарешті вибовтала:

— Та я... та я не перед тобою втікала.

— А перед ким?

— Перед людськими язиками.

— При чім тут людські язики?

— Василю! Я бідна дівчина. Я наймичка!

— То з бідною, з наймичкою не можна побалакати?

— Я бідна, ти богач. Піде поговір. Люде скажуть, що за гроші, або за які цяцьки маєш мене.

— Насте!

— Ну?

— Ті два тижні, що я тебе не бачив, хіба що крадьки, зза угла хати...

— Ну?

— Як тобі се сказати? Ні робота ніяка не береться, ні сон, ні... Мати сварить, що не їм нічого. Каже, що мені щось хибує. Радить іти до знахорки. Батько знов каже, щоби іти до міста, до лікаря.

— Ну?

— А я знаю, що мені хибує, яка в мене хороба...

Він замовк і Настя мовчала. Вона вгадала, яка то хороба. Їй зробилося тепло коло серця. Зробилося тепло, але тільки на хвилю, бо також знала, що на ту недугу був тільки один спосіб. Вона мусіла би себе жертвувати. Не сумнівалася, що аж тепер вилізе шило з мішка, та що він виявить свій намір, до якого ішов так довго своїм чемним, але хитрим поведенням з нею. Але Настя ще й тепер, хоч чула, що й до неї приступає тасама хороба, не думала бути тільки медициною для богача. Вона затруслилася, бо по цілім тілі пройшов мороз. Рішила зробити кінець, поки до того ще чула в собі силу, бо бачила, що як далі буде по старому, то застрягне в багні, з якого вже не вилізе. Голосом рішучим, що аж Василь жахнувся, промовила:

— На твою хоробу не поможе тобі ні знахорка, ні лікар. Ти мусиш клин вибити клином. Знайди собі яку дівку богачку і оженися.

За собою почули голоси людей, що з вигону вертали до села. Настя звернулася в сторону найблизшої хати. Василь зміркував, що вона знов хоче втечи від нього, щоби люде не побачили її з ним. Вхопив її за руку і промовив пристрасно:

— Не втікай, я сам відійду від тебе. Я ще лиш пару слів. Ті люде ще далеко, вислухай мене. Ти вгадала, що мені хибує і який лік на мою хоробу. Саме про те я хотів побалакати з тобою, але люде не дають. Справді пішов би поговір, як би тепер, коли всі парубки і дівчата на музиках, побачили тебе тут зі мною. Як у твого Заболотного вже згасне світло, я буду стояти під його садом, там, де та велика зломана черешня. Вийди до мене.

— Ти вдурів?! Не приходи, бо не вийду.

— Вийди, бо хочу, бо мушу побалакати з тобою.

— Не вийду!

— Насте! Я ще лиш тиждень буду дома. З неділі рокую до війська. Піду на довгі три роки. Не бійся нічого. Між нами буде пліт. Я по однім, ти по другім боці.

Люде, що вертали з вигону, вже були тільки кільканацять кроків за ними. Вертали співаючи. Настя вихопила руку з руки Василя і відскочила.

— Не втікай, я втечу — Василь промовив, відходячи: — Не забудь прийти.

— Не прийду!

— Прийдеш, бо мусиш прийти!

Василь перескочив пліт чужого саду, Настя пустилася бігцем до хати Заболотного. Прибігла до хати і пішла доїти корови. Доїла і думала:

— Прийди! Я ще не вдуріла. Богач гадає, що бідній дівці лише шепнути „прийди", то вона зараз задре хвист і полетить до нього. Я гадала, що він якийсь ліпший, а то такий, як всі парубки. Ще гірший, бо іде до мети підступом, хитрощами. Инший зараз показує, що думає, що хоче. З другим дівка сама собі винна, як піткнеться, бо з другим доразу знає, що її жде. А той? Той як злодій вкрадається в душу, в серце. Прийди! Чому ти сего не сказав тому пару місяців? Не сказав, бо знав, яку дістав би відправу. Таку, що вже не булоби тобі приступу до мене; не мігби обмотувати мене павутинням дурійки. Кажеж, що нічого мені боятися, бо між нами буде пліт. Зразу буде. Але потому, але завтра? Я вже бачила, як ти вмієш перескакувати плоти. Нині, то неначе переступив поріг хати. Безпечна за тим плотом я не буду.

Настя скоро покінчила свої роботи, яких нині, в неділю, було небагато. Нині раніше як в будні дни господарі і вся челядь полягали спати. Настя, котра сама ночувала в пекарни, ще не лягала. Ідучи все послідна спати, мала також послідну роботу: спускала собаку. Пішла до буди, спустила „Цигана" і сіла на порозі хати. Біля неї ляг „Циган". Гладячи собаку думала, якого би то збитка зробити Василеви. Що він вже під плотом біля зломаної черешні нетерпеливо дожидає її, не сумнівалася.

— Пущу на нього собаку. Нехай втікає неначе злодій, що закрадається до чужого саду... Гм... Колиж бо „Циган" люта собака. Готов добре покалічити... Або осмішу його на все село. Голос нашого пастуха діточий, неначе дівочий. Ніч темна. Дам йому мою спідницю, хустину. Нехай підійде до плота на кільканацять кроків і запросить Василя, будьто би я його прошу, до саду, відтак аж сюди, до пекарні. Очевидно, скоро Василь перескочить пліт і пуститься сюди, пастух втече. Коли Василь підійде аж під хату, „Циган" залає і наробить такого гамору, що вся челядь схопиться і вибіжить. Спитають Василя, що він тут згубив. Тожто завтра бувби сміх на ціле село!

Встала і пустилася до стайні, щоби збудити пастуха, але ступила тільки пару кроків і вернула назад.

— Чейже на таку болючу кару він ще не заслужив собі. Він баламутить її і хоче звести, але сего ще нічим не показав. Вперід треба би його вислухати до кінця.

Як дотепер не лиш не квапилася, але й не думала йти, так тепер стала потерпати, що йому терпцю не стане і він відійде. Щоби себе обезпечити і показати, що вона будь то би не до нього вийшла, взяла „Цигана" на ремінь і побігла в сад. До зломаної черешні прибігла задихана. Василь сидів на плоті. Коли прибігла, зсунувся з плота і прискочив до неї.

— Ти забув, що між нами буде пліт? — спитала, відпихаючи його від себе. — Як ні, зараз вертаю.

— Нехай же буде твоя воля — сказав, перескакуючи пліт.

— Ти довго ждав? — спитала, щоби щось сказати.

— Та довго. Але був би терпеливо ждав і до рана, бо я знав, що прийдеш.

— То ти зле знав, бо я й не думала вийти до тебе.

— Добре, що бодай не думаючи вийшла.

— Але не до тебе. Бачиш, я з собакою. Від якогось часу хлопці сусідів закрадаються до саду. Я вийшла, щоби з собакою обійти сад.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ҐРАМОФОНИ В СУСПІЛЬСТВІ.

Всім відомо, що мати ґрамофон ще не є патріотичним ділом, хочби він був куплений в українського бизнесмена. Адже ґрамофон є лише звичайна машина, яка грає таку плиту, яку на ньому наложать. Отож він може грати й по українськи, й по московськи, й по польськи та взагалі, як прийдеться й що прийдеться. Тій бездушній машині ніхто не дивується, коли вона грає те, що людина наложила на ній.

Коли ми придивимося нашому політичному, релігійному чи громадському життю, то побачимо, що серед нас вештається також немало живих ґрамофонів-людей, що, хоч і звуть себе Українцями, часто грають плити навіть ворогів українського народу. Правда, голови людині не можна зняти, як ґрамофонну плиту, щоби наложити нову, але наспівати чи награти голову можна так само, як ґрамофонну плиту, ріжними піснями, музикою та думками. Отож стрічаються між нами й такі люде, що їм накручено московські чи польські плити в голові, або можливо й зовсім перекрутилося, а тому вони й співають, хоч і українськими словами, але не українського змісту пісню.

Такі люде з великим шумом і галасом гукають, що Українці поведуть краще свої орґанізації при помочі Москви, Варшави, чи при помочи тієї, чи иншої релігійної секти, **чи лише одинокої партії та ґрупи** й т. д. Ось пригляньмося ґрамофонам, накрученим московським большевизмом. Скільки між ними є таких, що багато пісень наспівали для комуністичної дієцезії, а тепер і самі місця не мають в тій дієцезії й посилають їх до Сибіру, до Соловецько монастиря, або викидають за кордон Росії та України. Московське чека увесь час ставить „пад стенку" український національний елемент, розстрілює українське селянство та робітництво, котре боронить своїх клясових та національних інтересів перед московським визиском, а комуністичні ґрамофони приграють: „Так і треба". Тепер чека готує крівавий судовий процес проти діячів української культури, а українські комуністичні ґрамофони ріжуть огидної пісні: Распни, распни! Бо щож винен український ґрамофон, коли його так накрутили московські комуністи, бо польські комуністи накручують на українські комуністичні ґрамофони иншої, вже польської, пісні й вони співають її, хоч поки що потихенько, щоби передчасно не виказатися своїм прислужництвом Польщі.

Українські ґрамофони з комуністичними плитами стараються розкласти українську національну свідомість та знищити почуття своєї національної єдности, а тому все українське національне вони висмівають, плюгавлять, а дітям у школах стараються, як і в царські часи, вбити в голови первородство й висшість Москви. Вони проповідують, що Ленін для України більше значіння має ніж Шевченко. Що Ленін, Москаль, мусить бути героєм і вождом українського народу, а не Тарас Шевченко.

Другого роду ґрамофони грають московську пісеньку про Лігу Сходу Европи, яку наспівали їм на плиту московські соціялісти з приґравкою Шаповала. Цей ґрамофон мало ріжниться від московського комуністичного, лише тому, що трохи на инший мотив співає, хоч і тужсаму пісню покори Москві. Правда, не має він такої сили, як має комуністичний ґрамофон, бо ті, що зробили та накручують його, не посідають в Росії влади в своїх руках і не мають таких засобів як комуністи для плачення „адвертайзменту" та агентів, а тому й крам „Ліги Сходу Европи" не має такого збуту, як комуністичний. Правда, досить голосно грав свою пісню той ґрамофон, поки Чехи-москвофіли давали йому засоби, але тепер увірвалося й головний накручувач ріжних ґрамофончиків, Микита Шаповал, уже вибирається до Канади та до Америки на жнива. Звичайно кожен підприємець в Европі тепер лише й мріє, щоби дістати для себе капіталу в Америці, щоби поставити добре своє підприємство. Пнуться до Америки комуністи по капітали, то чому й недалеким їх сусідам теж не вибратися в далеку дорогу за море. Одна біда, що здається оркестра М. Шаповала розклеїлася, бо Оборона України, з Мандрикою, післанцем М. Шаповала, посварилася. Дещо голоснійше від шаповалівських ґрамофонів грають ґрамофони Андрія Левицького, бо вони мають фінансову й моральну підтримку від инших гнобителів українського народу, від Поляків. Ці ґрамофони шкварять краковяка й називають його українським національним танком та все приспівають, що Україна лежить лише за рижським кордоном. Тут вони сходяться з большевиками, які той кордон з Поляками установлювали. В Америці доктор Цеґельскі приграє своїм старечим басом на Левицько-польськім ґрамофоні та все проповідує опір на „культурну Европу", себто на Польщу.

А там у Берліні ще один є ґрамофон, що по українськи монархістичні плити нарізує. Це вже „русско-малоросійская" гармонія Скоропадського. Деякі плити, награні для українських ґрамофонів цією російсько-малоросійською монархістичною гармонією, опинилися аж в Шикаґо, де ґрупа скоропадчуків ще й досі ріже на них московського „камарінского", називаючи його українським козачим гопаком.

Отсе коротенько про ті головніші ґрамофони, що грають серед Українців й які нібито будують самостійну українську державу, спираючись на сусідів, ворогів українського народу. Грають вони такої, яка вигідна для тих сусідів, а не для Українців, а тому щирий син свого народу й національно думаюча людина ніколи не стане прислухуватися до тієї гри, а тим більше пританцьовувати чужих танців, називаючи їх українськими національними.

Та то ще нічого було би, колиб ті ґрамофони лише грали свою пісню та музику. Але біда в тому, що вони сунуться до націоналістичного табору українського, який опирається лише на живі сили свого народу й який дійсно бореться за соборну й суверенну українську державу. Що би не почав робити націоналістичний табор, як негайно ті ґрамофони починають верещати, бринькати та на ріжні голоси дзявулити проти кожної акції націоналістів. Роблять це вони тому, що цього треба ворогам українського народу, що такими ґрамофонними плитами ті вороги начинили їх мозки.

Для них і той не гарний, і того не потрібно, й те не так, а щоби, та коби, та як би і т. д. Звичайно не кожного вухо може опертися тому відлиивому верещанню часто драптивих ґрамофонів та відливих плит і такі люде відмахуються від кождої народної й національної акції. Це вода на млин ворогів українського народу й ті, що накручують такі ґрамофони, роблять страшну Каїнову роботу супроти своїх рідних братів, котрі борються за своє визволення з чужинецького ярма. Не треба й не можна винувати ґрамофонні плити, які співають по українськи чужу пісню, бо для того вони й плити, щоби їх хтось инший накручував. Плита не має свого розуму, а тому бренькотить те, що хтось инший наспівав та награв на ній. Щоби припинити ту докучливу та відливу музику, треба таких плит не допускати до своїх хат, не допускати їх до своїх товариств та орґанізацій і не наставляти їх на український ґрамофон. Нехай вони грають свою пісеньку на польських та московських ґрамофонах, бо там вони знайдуть собі більше прихильних слухачів, ніж серед Українців.

Та прийде час і український нарід знову порветься до активної визвольної боротьби й тоді опиняться всі ті ґрамофонні плити на смітнику й перестануть грати, бо не буде тих майстрів ґрамофонних, що їх тепер накручують та наспівують. Нарід їх викине геть поза своє національне коло.

Василь Дроботій,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ЛЯЦЬКА ДИКІСТЬ.

В 299 числі „Свободи" ц. р. вичитав я, як Ляхи переслідують орґанізаційне життя в Старосамбірщині. Пишеться в „Свободі", що 3. листопада мав відбутися в читальні „Просвіти" в Старім Самборі концерт в честь Шевченка. Дня 2 листопада старосто розвязало місцеву читальню „Просвіти". Поліція опечатала дім і бібліотеку читальні та заборонила всякі сходини, і концерт не відбувся. Дня 10 листопада мало відбутися в С. Самборі повітове свято кооператив і староство його заборонило. На день 19 листопада скликано заходом філії Сільського Господаря до С. Самбора анкету всіх радних повіту, і як перший бесідник зачав промову, так зараз увійшов відділ поліції і розвязав анкету. Ми багато разів мали нагоду довідатися з часописів про Старосамбірщину як там Ляхи арештують Українців за це, що боряться за свої права, які їм після справедливости належаться. Та ляцька дич забороняє нашим братам навіть рідну пісню заспівати і на культурному полі працювати. Ляхи забороняють нашому народові просвіту, бо вони добре знають, що над темним народом їм легче панувати.

Я довідався з листів, що ляцька дич в тім році багато разів робила напади на Українців-діячів в Старому Самборі й арештувала не тільки мущин, але й женщин. Ми, Старосамбірщане, болїємо над тим, що наших старосамбірських діячів ляцька дич переслідує і спиняє всяку культурну роботу як на економічному так й на просвітному полю. Бо завдяки Українцям з С. Самбора по наших селах старосамбірського повіту існують читальні „Просвіти" і кооперативи. Завдяки їм в 1908 році в нашому селі засновано товариство „Січ" і читальню „Просвіти". В нашому селі не легка була річ з народною справою, бо піп був москвофіл, то старався всіма силами і способами не допустити заснувати читальню „Просвіти" і товариство „Січ". Тому ми, Старосамбірщане, всяку вістку про напади ляцької дичі на наших братів Старого Самбора принимаємо з сумом і болем душі з одної сторони, але з другої сторони ми радіємо, що ляцькі напади ані вязниці не лякають наших братів, бо вони орґанізуються і роблять народну роботу. Це повинно загріти нас, американських Українців, до дальшої завзятої допомоги визвольним змаганням наших братів у старому краю. Надходить Різдво, є нагода доказати ділом, бо жертвою, як ми дорожимо Рідним Краєм і його геройською поставою в боротьбі з ляцьким окупантом.

Я. Ощипок,
Клівленд, О.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

Добра рада.

Молодий прошак просить подарувати йому якийсь зношений одяг.

— Чи ви жонаті? — питає його пан.

— Ні.

— То даю вам моє старе одіння, воно ще досить добре, я в ньому станув був до шлюбу. Та через те ще не кажу вам, щоби й ви зробили дурницю...

—

— Як можете бити вашу жінку? Ви, боягузе!

— Видно зараз, що ви не знаєте моєї жінки!

ПОЗІР! ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ СИЛАМИ ТОВАРИСТВА „БОЯН"

НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ, ДНЯ 7-ГО СІЧНЯ 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ ПРИ СТЕЙТ СТРІТ

відбудеться театральна вистава

ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ

Е. Луцика, в 4-ох діях

вчім буде влучена одна дія

„ДОРОГА ДО ВИФЛЕЄМУ"

написав И. Буката.

Початок о 6-тій годині вечером.

Зі згляду на ріжні видатки, які поносять члени громади вчасі свят, і щоб дати спромогу кожному бачити це гарне релігійне представлення, Комітет знизив вступ до 50 і 35 центів. — КОМІТЕТ. 2,4

ПОЗІР! БРОНКС І НЮ ЙОРК! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ З НЮ ЙОРКУ

— відограється —

НЕВОЛЬНИК

драму в 5-ох діях зі співами і танцями

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5-ГО СІЧНЯ 1930 РОКУ

В УКР. НАРОД. САЛИ, 1274 HOE AVE і FREEMAN ST., BRONX, N. Y.

Початок в год. 7-мій вечер. — Вступ 50 центів.

Їхати з долини міста: Subway Lexington Ave. E. 180 до Freeman St. Station — на право.

Ціль Січовиків-Чорноморців, як все, нести поміч старому краєви, а то Інвалідам, Рідній Школі та боєвій акції. Тому запрощуємо Вас, укр. Громадяни міста Бронкс і Ню Йорку, загостити на наше представлення, на тим збільшите нашу поміч, яку ми завсігди сейчас висилаємо в Рідний Край. 2-3

Здорові були! — **Чорноморська Січ.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виступ українських танцюристів.

В неділю, 22. грудня б. р. відбувся в Union Setlement на Е. 104 вулиці концерт, в котрім взяло участь шість національностей. Між ними й ми, Українці, могли показати свій народний танок.

За стараннєм комітету української діточої школи на 106 вулиці виступили на сцену танцюристи зі школи артиста В. Авраменка. Присутні Поляки, коли побачили українські строї, почали кепкувати з наших строїв. Та зате, я думаю, вони таки самі собі відплатили своїм виступом. Поляки показали вертеп у якому три царі вийшли на сцену, повпадали на коліна та й почали молитися. А тут вилетіли ізза лаштунків польські танцюристи, так як підуть польки-мазурки танцювати по ногах тим, що моляться!

Чужинці, що приглядалися виставі, аж заметушилися, коли побачили таку комедію. Натурально, хто знав Поляків ближче, той певно не був здивований з такої їх штуки. Якась старша Американка аж застогнала біля мене, жалюючи ніг бідних царів.

Наші танцюристи були поставлені в програмі зараз за Поляками, та ми запротестували проти цього, щоби не бути разом зі своїми ворогами й нас поставили майже на закінчення.

Перед виступом Українців Американець з Юніон Сетлемент виголосив, що зараз будуть виступати з народними танками України, яких не треба змішувати з Росіянами. Наші танцюристи попписалися знаменито, а знак тому був той, що певно неодному чужинцеви долоні попухли від оплесків. Я думаю, що богатьом Українцям, як і мені, сльози в очах стояли з радости, побачивши рідну красу перед собою. Ми вже майже все бачили на американській сцені, але краса українського танку цілком несподівана. Бо по скінченню прибігла до мене аранжерка того вечера та й каже: „Я від щирого серця дякую вам й вашим танцюристам, бо я нічого подібного й чудесного у своюому життю не бачила. Це було чудесно".

Потім спитала, чи могли би наші танцюристи виступати на другий день. Я сказав, що не можливо, бо йдуть до школи.

Бракує нам до таких виступів української орхестри, але вона булаб, колиб наші люди як слід зрозуміли, яку користь приносить нам, Українцям, такий виступ. Замісць дозволяти дітям бігати по вулицях, записати до школи Авраменка, бо там не тільки навчаться вони українського танку, але також навчаться любити рідний край та як отця й матір шанувати.

У суботу, 21. грудня, діти під проводом учителя Онуфрика відограли Миколаївський вечірок, з якого кождий був вдоволений, а ще більше були вдоволені ті, що богато праці положили тут у школі на 106 улиці.

Микола Берків.

Молодий письменник дав Анатолеві **Франсові** свою повість для рецензії. За кілька тижнів прийшов до Франса довідатися. Франсові було прикро, бо ще навіть не зачинав читати його повісти. Всетаки попросив молодого письменника сідати та сказав:

— Знаєте, найкраще сподобалася мені з вашої повісти друга часть.

Молодий письменник здивувався:

— Алеж моя повість узагалі не складається з двох частей. Ви певно маєте на думці переміну в геройки, коли вона переконалася, що провинилася...

Тут перебив Анатоль Франс, угадований встав із крісла, й дав йому руку й сказав:

— Так! Так! Саме про те розходиться — про цю переміну в геройки, яка провинилася. Цю переміну я мав на думці.

Молодий письменник вийшов щасливий від Франса.

—o—

Дивний припадок.

Уяви собі, я мав учора дивний припадок. Я вертав над раном до дому підпитий, а якийсь дудень настолочив мені руку.

ЗІ СПОРТУ.

Перемога В. Кириленка.

У Ню Йорку, в найбільшій спортовій галі Арморі Гол, 30 грудня відбулася боротьба між двома Українцями: Іваном Залізняком, з Галичини, та Володимиром Кириленком, з Великої України, за право називатися „руським чемпіоном" в Америці. В наслідок упертої боротьби Кириленко вийшов побідником і йому дістався спортовий пояс російського чемпіона.

Тут хочеться ще раз сказати про те прикре явище, що Українці в Ню Йорку виступають під іменем „русскіх". Причиною цього є не самі спортсмени, особливо останні два, обидва свідомі Українці, а менаджери боротьби, або найскорше таки самі ми, Українці. На кождій боротьбі, чи яких других спортових виступах, бувають тисячі людей, котрі походять з Галичини, Закарпаття, Буковини та Великої України. Але вони всі чомусь самі себе називають „руськими", хоч й одного слова сказати по „руськи" не вміють. Так саме вони роблять тут, як роблять це в російських церквах та організаціях, де справжніх Росіян часто зі свічкою не знайдеш. Крім Жидів там усе „руские" з Закарпаття, Галичини та з Великої України, бо взагалі так звана „російська еміграція" в Америці складалася на 90% з Українців по походженню. Отож лише національна несвідомість нашої маси в Америці дає можливість ріжним менаджерам охрещувати Українців-спортсменів іменем наших гнобителів, „русскіх". Кожен підприємець дає людям те, чого вони потребують. Колиб публика хотіла бачити українських спортсменів і про те голосно заявляла та домагаласяб цього, то напевно вона їх малаб і наші спортсмени чи взагалі артисти тоді не працювалиб на кошт наших гнобителів, Поляків чи „Русскіх".

Щодо останньої боротьби, то треба зауважити, що Кириленко має всі дані спортсмена-джентелмена. Боровся увесь час без прикрих „триків", не порушуючи правил боротьби, тримався спокійно й відважно, то й позискав кольосальні симпатії публики. Цього не можна було сказати про Залізняка. Часами було прикро дивитися, як цей колись дійсно спортсмен-джентельмен, тепер починав битися, таскати за чуба свого партнера, страшенно іритуватися і т. п., що викликало несмак й обурення серед глядачів. Коли вже треба робити якісь „трики", то їх нехай роблять треторядні спортсмени, а не першоклясні фаворити публики, яким був Залізняк.

Дуже гарно боролися, спокійно, по джентельменськи й пластично, американський чемпіон Шікат (родом Литвин), Німець Стайнке — феноменальної сили Тевтон, Італієць Калза — прекрасний інтелігентний борець. Всі вони вийшли переможними над своїми партнерами, які також часто іритувалися й дозволяли собі вживати заборонені правилами боротьби способи. Треба сказати як правило, що спортсмен взагалі, а борець зокрема, коли тратить свій темперамент, засуджений на невдачу.

Взагаліж треба сказати, що остання боротьба була цікава по складу своїх борців, як і по техніці та культурности їхньої боротьби. Це все більше притягає до Арморі Гол любителів спорту, а зокрема боротьби.

Спортсмен.

Жінка (в суперечці з чоловіком): Ти, ти! Чим був би ти без мене, твоєї доброї жінки?!

Чоловік: Чим?... Щасливим парубком.

Грибик заснув у залізничому вагоні. Нараз його будять зі сну.

— Кажіть: така висока, сильна пані, з рудавим волоссям, може це ваша жінка?

— Ну, або що?

— Вона щойно випала з вагону.

— Ради Бога! — кричить Грибик — задержіть поїзд! Вона мала тікети!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Український Дім в Збаражі.

На три тисячі Збаражчан в Америці і Канаді поспішило з жертвами на Український Дім в Збаражі около 600 Збаражчан, котрі зложили і вислали до Збаража около 5000 долярів.

Але є ще понад дві тисячі Збаражчан в Америці і Канаді, котрі до нині найменшої жертви на таку важну ціль не зложили. Вони забувають, що такі повітові Українські Доми являються охоронним валом проти польщення наших міщан і селян. „Хто не з нами, той проти нас", значить, хто з Українців не стоїть в ряді з тими, що будують Український Дім в Збаражі — як охоронний вал проти ляцької навали, той стоїть в рядах нашого ворога, в рядах Польщі.

Ріжно викручуються люде від жертви. Одні кажуть, що не дають, бо Польща забере, є і такі, що, мовляв, не дам на дім в Збаражі, бо його потребують і будують пани та адвокати, а не селяне.

Та ще інші мають інші викрути, бо в них долар важніший ніж освіта, єдність і боротьба українського народу під польською займанщиною.

Та всі ті, що викручуються від жертви на Український Дім в Збаражі, хай прочитають справоздання зі збірок по селах, які переводять селяне в Збаражчині на Український Дім в Збаражі. Справоздання ті появилися в краєвих газетах. Маємо їх у себе й можемо дати прочитати, коли хто сумнівається.

Думаємо, що ті збірки селян повинні заохотити до жертв бодай тих, що досі своєї жертви не вислали. Збаражчане! Доложім ще по доляру, по два й поможім сплатити довг.

К. Багрій.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На поміч Інвалідам.

Члени Українського Просвітного Клюбу рішили одноголосно на місячнім засіданню, яке відбулося дня 7. листопада, що кождий член має дати одного доляра на допомогу інвалідам. Разом з каси і від членів зложено $50.00, які вислано до краю через Обєднання.

Зложили слідуючі:

М. Шкільний, В. Дзюбановський, Т. Дмитрів, М. Хоцінський, М. Дячун, Ю. Фурда, С. Копчук, А. Міклясевич, Т. Гладкий, П. Соколовський, А. Діділівський, І. Мохналь, Л. Муляр, І. Фурда, Р. Кузьма, І. Копчук, В. Хома, З. Павлик, Я. Климко, В. Дубас, П. Костів, В. Ґвязда, Г. Біленький, Д. Мотуз, І. Багній, П. Грицишин, П. Відземок, М. Сокала, Т. Романків.

Сі члени зложили по доляреви, а решту взято з каси.

За Уряд:

Т. Дмитрів, предс.;
А. Міклясевич, кас.;
Т. Гладкий, секр.

— Як вам поводиться?

— Зле. Старі прикрости вернулися.

— Дуже мені вас жаль! Певно ваша жінка вернулася від своїх батьків?

ВІДОЗВА

ДО КРАЯНІВ З СЕЛА СУГРОВА, ПОВІТ БІБРКА.

Розвалили коршму, а ставлять читальню.

В Сугрові по военній заверусі більша частина громадян взялася до просвітної роботи й по півтора-річнім безуспішнім процесі з Жидом арендарем, щоби його вигнати з села, дня 20 червня 1929 р. кільканацять смільчаків збурило коршму й так вигнали Жида з села, а на тім самім місци по середині села тепер будують читальню Просвіти.

Хоч кождий знає, як тяжко за центом в краю, а однако зібрали самі між собою як слідує: Товариство Сокіл 282.90, Кооператива 77.80, о. О. Радкевич 25.50, Петро Катола 15.00, Д. Воробій 14.00, М. Кресан 12, Д. Кресан 12.70, Г. Кобрин 10.00 М. Кобрин 10.00, Д. Терлак 10.00, І. Печений 10.00. Разом 476 золотих і 90 сотиків. Та це ще за мало, й тому наші браття вдаються до нас о поміч та сподіються, що в такім поважнім ділі ми їх не покинемо. Вони написали просьбу й просять о поміч та сподіються, що їм не відмовимо. На першу просьбу відгукнулись своїми жертвами слідуючі: І. Красан 10.50. Р. Кресан 10.50, М. Кресан 10.35, Явдокія Кресан 5.00, І. Зелонка 5.00 Петро Хома 4.00, Н. Белюх 1.00. Разом $46.35. Пересилка $1.35, одержали 45 долярів.

Хто ще з краянів Сугрова і поблизьких сіл хотів би причинитись своєю жертвою до такого великого і нам дорогого діла, проситься слати жертви на адресу: Dmytro Worobij, Suhriw, pocz. Chodorow, Galicia.

По близші інформації можна зголошуватись до J. Kresan, Hope St., R. F. D. 2, Stamford, Conn.

ВІДОЗВА

ДО БРАТІВ ЕМІҐРАНТІВ З ПІДГАЄЦЬКОГО ПОВІТУ.

Філія „Просвіти" в Підгайцях одержала дня 16. листопада с. р. 22 доляри, переслaних з Дітройт, Міш., п. Іваном Луцишином, який на наш поклик зібрав ті гроші на будову „Народного Дому" в Підгайцях.

Філія „Просвіти" в Підгайцях просить братів Підгаєчан, щоби вони поспішили **негайно** з помічу та допомогли в будові Повітового Народного Дому.

Для успішної допомоги наші емігранти повинні **негайно** установити в кождім місті, де тільки перебуває кількох уроженців Підгаєцької Землі, рухливий збірковий Комітет, який переводивби оподаткування та збірки на річ будови Повітового Народного Дому в Підгайцях.

Кождому, хто тільки цікавиться нашою будовою, вишлемо на бажання справоздання з дотеперішньої будови. Думаємо, що не найдеться ні один Українець —, уроженець нашого повіту, який не відгукнувбися на наш зазив.

Підгайці, дня 30. листопада 1929 року.

За Виділ:

Д-р Григорій Стецюк, голова;
Олекса Яворський, касієр.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє всіх своїх членів, що мітінги в 1930 році будуть відбуватися в першу суботу по першім. Перший мітінг відбудеться в суботу, 4 січня, в гали парафіяльній, 151 — 18th St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. — Теодор Вальорний, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє усіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 5 січня, в годині 2-ій пополудни, в У. Н. Домі. Обовязком є кождого члена і членкині прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть звіт за 1929 рік. — Мих. Тершо—вський, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що на річних зборах 28 грудня вибрано слідуючих урядників на 1930 рік. Ник. Ничка, предс.; Іван Вархоляк, заст.; Василь Матвіяс, секр.; Йосафат Ґеречка, заст.; Ігнатій Ничка, кас.; Іван Гема, заст.; Стефан Атаманець, Мих. Юсьчишин і Семен Дворецький, опікуни хорих; Василь Атаманець, Антін Сайдак, хоружні; Михаїл Юсьчишин і Сергій Вінярський, члени тростіси; Василь Лазаревич і Кіндрат Гаврилюк, дверники. Рівнож повідомляється усіх членів, що місячні збори відбудуться 4 січня, о годині 7.30 вечером під ч. 485 Main St. На сі збори повинні явитись усі члени та привести з собою нових членів. — Николай Ничка, предс.; Ігнатій Ничка, кас.; Василь Матвіяс, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що місячний мітінг і продовження річного мітінгу відбудеться в суботу 4 січня, точно в годині 8-ій вечер, в гали У. Н. Дому, 217 Іст 6-то ул. Обовязком є кождого прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадується інтересованим членам, щоби привели з собою нових членів; будемо зринимати без оплати вступного. Також пригадується членам, щоби були приготовані з добровільними датками на Сиротинець У. Н. Союза на сей рік. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що продовження річних зборів відбудеться в суботу, 4 січня, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-то ул. Кождий член мусить бути на сих зборах точно о год. 8-ій вечером. Є важні справи, котрі мають бути полагоджені на сих зборах. Не явившийся член буде відвічальний після статута. — Е. Гузар, гол.; Д. Костишин, секр.

ВИЛК БЕРРИ, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що уряд на 1930 рік є слідуючий: Теодор Катулька, предс.; Йосиф Мицьо, заст.; Йосиф Кривий, секр.; Іван Бойко, заст.; Гилько Куземка, кас.; Климент Пех, заст.; Никола Катулька і Іван Шипула, контрольори; Волод. Катулька, хоружий; Іван Семейчук, доз. хорих; Вас. Бережанський, полісник; Дмитро Дудик, дверник. — Йосиф Кривий, секр.

БІНҐЕМТОН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 21, повідомляє, що річний мітінг відбудесь в 2-ій годині пополудни в неділю, 5-го січня, в Укр. Гром. Домі, 43 Iowns Ave. Буде справозданне урядників і вибір уряду на 1930 рік. — Никола Коцан, предс.; Теодор Смик, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє, що річний мітінг відбудесь пополудни в неділю, 5-го січня 1930, в гали шкільній при Савт і Ґрір ул. Буде справозданне уряду і вибір уряду на 1930 рік та инші важні справи. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Яків Красновський, предс.; Василь Левчик, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим повідомляється всіх членів і членкинь, що мітінг Тов. Вільні Козаки, від. 116, відбудеться в неділю, 5 січня, в годині 2-ій пополудни в гали під ч. 839 So. Broad St. Рівнож повідомляється, що мітінги будуть відбуватись в 1-шу неділю по першім. Всі члени і членкині мусять триматися стисло ухвал річного мітінгу, в противнім разі будуть карані після статута. На річнім мітінгу вибрано уряд на 1930 рік як слідує: О. Петришин, предс.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр. рекордовий і фінансовий; Ігнатій Івашків, Михайло Сеньків і Анна Шевців, контр. комісія; М. Думанський мол. і М. Шевців, опікуни хорих для мущин, Каролина Паславська і А. Шевців, для женщин. — О. Петришин, предс.; Й. Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ПОДЯКИ.

Я, низше підписаний, складаю сердечну подяку головному урядови, У. Н. С. за уділення мені запомоги в сумі $50.00 з фонду запомогового.

Рівнож складаю щиру подяку нашому від. 221. УНС у Шикаго, Ілл., за поміч братську, що підпомагає мене, старця 62-літного й спараліжованого, бо я не всилі вже працювати.

Йосиф Мадай.

Я, низше підписаний, член від. 74. складаю сердечну подяку хвальному урядови У. Н. Союза за уділенне мені допомоги $50.00 з фонду допомогового. Фактом є, що У. Н. С. є найбільшим приятелем у біді.

Андрій Ворек.

„Вовк і ягня".

В мандрівнім цирку, що приїхав до провінціонального містечка, найбільшою сензацією була клітка, в якій був лев і баран. Якийсь гість спитав власника:

— Чи той лев із бараном усе так жиють у згоді?

— Ну, як то буває і в світі — часом і між ними бувають непорозуміння... на небі приязни зявляються перелетні хмариночки непорозумінь.

— І що ви тоді робите?

— Тоді?! Щож маю робити?! Купую зараз другого барана...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ